

Financial Risk&Regulation

Felügyeleti elvárások a pénzügyi szektorban

Hírlevél – 2022. december

A 2022-es év végéhez közeledve, immár negyedik alkalommal elemeztük, hogy miképpen változtak a Felügyelet által kiszabott bírságok, mely szektorokat érintettek legnagyobb mértékben, illetve milyen intézkedésekre szólította fel a Felügyelet a pénzügyi szektor szereplőit. Az észlelt hiányosságok között jelentős súllyal szerepelnek a kicsi manipulációhoz, illetve AML tevékenységhez kapcsolódó elmaradások. Továbbá, az érintetteknek nagyobb hangsúlyt szükséges fektetniük a bennfentes kereskedelem megakadályozására, a hitelkockázat kezelésére és a tőkemegfelelés helyes kiszámítására, továbbá az MNB megfelelő tájékoztatására és vállalatirányítási aspektusokra is. A témában írt tavalyi hírlevelünk [itt](#) érhető el.

Felügyeleti elvárások a pénzügyi szektorban

A Felügyelet minden évben számos vizsgálatot végez a pénz-és tőkepiaci, biztosítási és pénztári szektorokban azzal a céllal, hogy a belső folyamataikat nyomon tudja követni és ellenőrizni tudja azok uniós, kormányzati és jegybanki előírásoknak való megfelelését. Az [MNB legfrissebb Éves Jelentése](#) alapján a 2021-es évben és arra vonatkozóan az MNB összesen 2302 prudenciális jogérvényesítő és engedélyező érdemi döntést, 262 fogyasztóvédelmi határozatot, továbbá a pénzmosság megelőzési témakörben 44 határozatot és végzést adott ki. Továbbá ezen éves jelentés alapján 2021-ben összesen 74 prudenciális, 330 fogyasztóvédelmi, 23 piacfelügyeleti, 1 kibocsátói felügyeleti célvizsgálat, továbbá 3 pénzmosság megelőzésével kapcsolatos témavizsgálat zárult le. A számok alapján az látható, hogy például mind a piacfelügyeleti, mind a kibocsátói felügyeleti területen nagyon jelentősen emelkedett az MNB hatósági tevékenysége.

Annak érdekében, hogy ebben az évben is bemutassuk, hogy mik a felügyeleti vizsgálatok főbb fókuszai, és melyek a megfelelés szempontjából kockázatos területek, elemzésünket idén is az [MNB oldalán publikált](#) bírságok kiszabásáról szóló határozatokra építettük. Jelen hírlevelünk a honlapon 2022.12.01 előtt közzétett határozatokon alapszik.

Témakör specifikus észrevételek

Az MNB több problémát és hiányosságot fedezett fel az átfogó, téma-, cél- és utóvizsgálatok során, valamint a folyamatos felügyelet keretein belül, amelyek közül a leggyakoribbak a következők:

- **Pénzmosság és terrorizmus finanszírozás megelőzése és megakadályozása:** Az MNB többek között kötelezte a szervezeteket a jogszabályi előírásoknak való maradéktalan megfelelés érdekében az elektronikus ügyfél-átvilágítási folyamatok rögzítésének megfelelő minőségére, a hatékony követelményellenőrzésre ügyfélátvilágításkor, megfelelő eljárások és gyakorlatok kialakítására, a bejelentési gyakorlat felülvizsgálatára és megfelelő kialakítására, a felügyeleti jelentésbe történő kontrollpontok beépítésére, valamint a korábbi adatszolgáltatások felülvizsgálatára. A Felügyelet továbbá hiányosságokat tárt fel a pénzmosság gyanús szokatlan körülmények megfelelő értékelése, a munkatársak képzési programon való részvétele, a szűrési logikák élesítése, a kiszűrt ügyfelek határidőn belül történő elemzése, a szűrési scenáriók mentén történő pótlólagos szűrések lefuttatása, valamint a pénzeszköz forrásigazolás beszerzési gyakorlatának felülvizsgálata

kapcsán. Az új pénzmosás megelőzési ajánlás, valamint a kiemelt számú és mértékű bírság is arra engednek következtetni, hogy az intézményeknek a jövőben még nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a témára. Az MNB friss ajánlásairól a pénzmosás megelőzés, valamint a belső védelmi vonalak kapcsán [jelen hírlevelünkben](#) írunk részletesen.

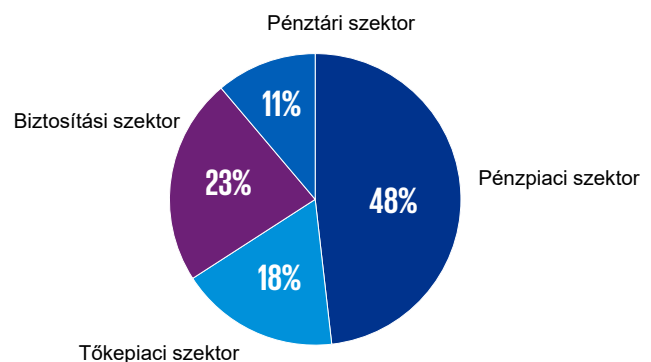
- **Piaci manipuláció:** Ezen terület kapcsán jelentősen növekedtek a felügyeleti ellenőrzések és megállapítások. Számos 2022-ben kiszabott bírság a piaci manipuláció tilalmára vonatkozó jogszabályi rendelkezések (ismételt) megsértése kapcsán került kiszabásra. A határozati indoklások között egyebek mellett a rosszhiszeműen párosított megbízások (improper matched orders), a megbízásokra adott félrevezető jelzések, az önkötések, azaz semleges ügyletek (wash trades), valamint beadott, majd rövid időn belül visszavont megbízások szerepeltek.
- **Hitelkockázat-kezelés:** A hitelkockázat területén az MNB az alábbi területeken kifogásolta a szervezetek működését, a vonatkozó jogszabályok hiányos betartását: folyamatba épített kontrollok, belső szabályzatok aktualitása, ügyfélcsoport-képzés felülvizsgálata és gyakorlata, nagykockázat-vállalás szabályozottsága, ügyfélminősítés, ingatlan-fedezetek értékelése, JTM számítás szabályozottsága, hitelezési folyamat, ügyfélmonitoring, kockázatvállalási fogalom egységessége, KHR-be történő adattovábbítás, problémás ügyfélkezeléssel kapcsolatos változások.
- **Tőke megfelelés, tőkeszámítás, értékvesztés:** A téma kapcsán a Felügyelet elmaradásokat azonosított a tőkeszükséglet meghatározása, a KKV szorzó meghatározása, a tőkeáttételek során történő kitétségszámítás gyakorisága, a likviditási stressztesztek megfelelősége, a lifetime PD, mint Stage 2 trigger alkalmazása, a COREP táblák kitöltése, a folyamatba épített kontrollok, a kockázati súlyok alkalmazása, az értékelési korrekció alkalmazása vonatkozásában. Értékvesztés kapcsán kiemelendő az ügyfélminősítési és értékelési, valamint értékvesztési és céltartalékképzési szabályok, a minősítő rendszer, a PD és lifetime PD, valamint LGD paraméterek, továbbá a kitétséggérték helyes meghatározása.
- **Vállalatirányítás, hiányos szabályzatok és politikák:** Az MNB több esetben kötelezte az intézményeket belső szabályzataik felülvizsgálatára, valamint módosítására, hogy azok teljeskörűek legyenek, továbbá a

jogszabályi előírásoknak eleget tegyenek. Ezen felül, a Felügyelet sok esetben előírta, hogy a vállalatok gondoskodjanak szabályzataik rendszeres és dokumentált felülvizsgálatáról.

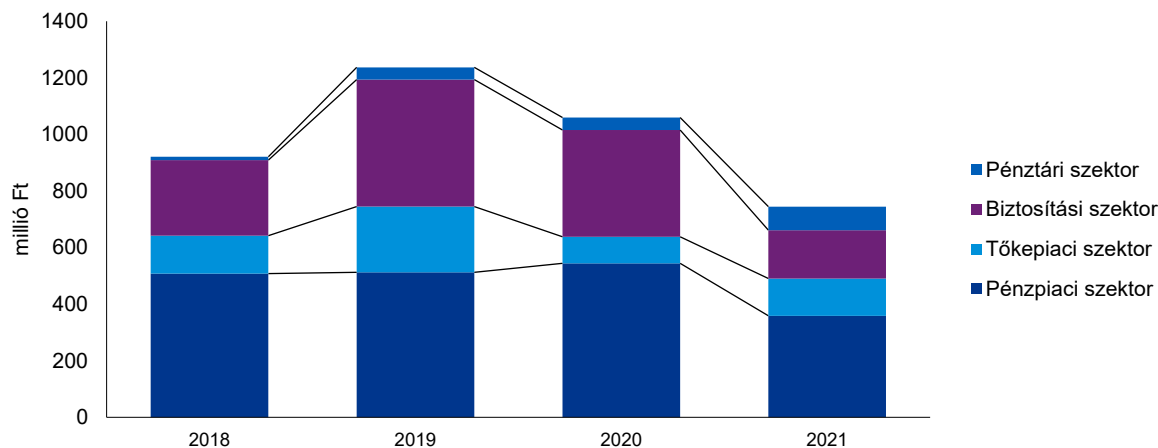
- **Felügyelet tájékoztatása, adatszolgáltatás:** Az MNB felhívta az érintettek fegyelmét a nem megfelelő minőségű, hiányos és késedelmes felügyeleti adatszolgáltatás kapcsán, különös tekintettel a rendkívüli tájékoztatási kötelezettség megsértésére. Ezen terület ellenőrzése a jövőben még nagyobb figyelmet kap köszönhetően az [MNB adatszolgáltatások tekintetében kiadott új 19/2022 \(XII 1.\) ajánlására](#).
- **Engedély nélkül végzett tevékenységek:** A Felügyelet vizsgálatai során mind természetes személyek, mind pedig jogi személyek esetében tárt fel engedély nélkül végzett pénzügyi szolgáltatás közvetítői tevékenységet, melyek kapcsán tevékenységtől történő eltiltást, valamint piacfelügyeleti bírságot állapított meg az MNB.

Bírságok megoszlása, trendek

A 2022-es bírságokat összegző Jelentés még nem került publikálásra, ugyanakkor előzetesen az látszik - a rendelkezésre álló nyilvánosan elérhető MNB határozatokból -, hogy a bírságok legjelentősebb része továbbra is a pénzügyi szektort érinti. Az MNB 2018-2021-es [éves jelentéseit](#) alapul véve láthatjuk, hogy miként alakult a bírságok megoszlása a szektorok között, illetve idősorosan. A következő ábra mutatja, hogy 2021-ben pénzügyi szereplők részesültek a kiszabott összes prudenciális bírság körülbelül felében, nagyjából 359 millió Ft-ban. Ezután következtek a biztosítók, amelyeknek összesen 171 millió Ft-ot kellett bírságként megfizetniük. A tőkepiaci szektor szereplőinek körében a Felügyelet közel 132 millió Ft értékben szabott ki prudenciális bírságot, míg az előző évekhez hasonlóan a legkevésbé sújtott szektornak a pénztári szektor számít.

A prudenciális bírságok idősorát 2018-tól 2021-ig a következő ábra mutatja be, amelyen látható, hogy ezen bírságok teljes összege 0,9 és 1,3 milliárd Ft között alakult az elmúlt években, amelynek túlnyomó részét a pénzügyi szektor viseli. A többi szektor részesedése kevésbé stabil, jelentősebb változás figyelhető meg az egyes évek között. A 2021-es bírságok összege elmaradt a korábbi évekhez képest, melyről [korábbi hírlevelünkben](#) bővebben olvashat, ugyanis a COVID-válság miatt számos vizsgálat került átütemezésre. A jelen hírlevélben bemutatott 2022-es kutatásaink alapján látható, hogy **a 2022-es bírságok mértéke várhatóan magasabb lesz a 2021-es évihez képest.**

Fontos tendencia még, hogy az MNB által kiszabott teljes büntetésekben a prudenciális bírságok részaránya csökken, ezzel együtt azonban a piacfelügyeleti vagy a pénzmossási bírságok jelentősen emelkedtek. **Az MNB által publikált adatok alapján látható például, hogy 2020-hoz képest 2021-re 72%-kal, 321 millió forintra nőtt a pénzmossási bírságok mértéke.**

A már említett szektorokon túl a Felügyelet számos személyi bírságot szabott ki, valamint jelentős mértékű büntetést állapított meg egyéb szektorokban tevékenykedő jogi személyekkel szemben. Ezek kapcsán kiemelten nagyok az engedély nélküli tevékenységek végzése miatt kiszabott bírságok, amelyek például 2020-ban meghaladták az 1 milliárd forintot. Továbbá, hangsúlyosan a természetes személyek körében, az MNB súlyos hiányosságokat tárt fel **bennfentes kereskedelem, illetve piaci manipulációk kapcsán**, melynek során az ügyfelek a kibocsátó általi megvásárlása kapcsán szerzett bennfentes információval éltek vissza.

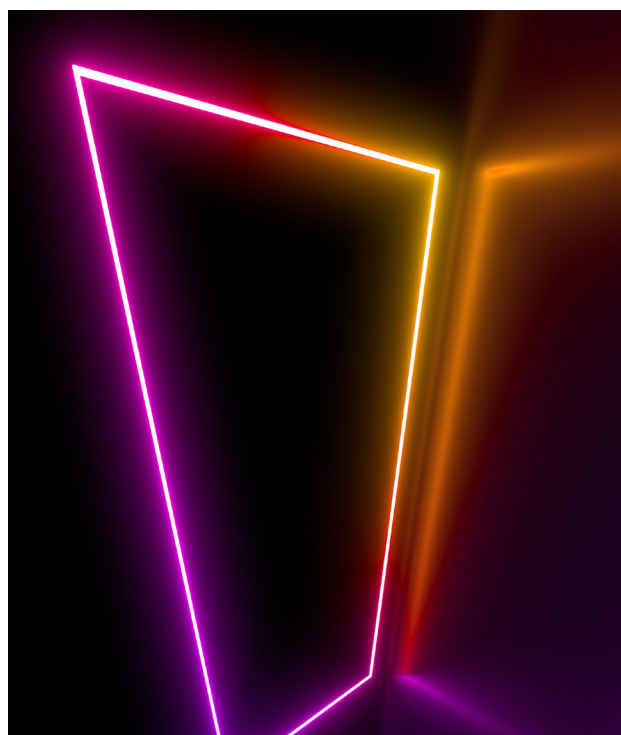
Szektor specifikus észrevételek

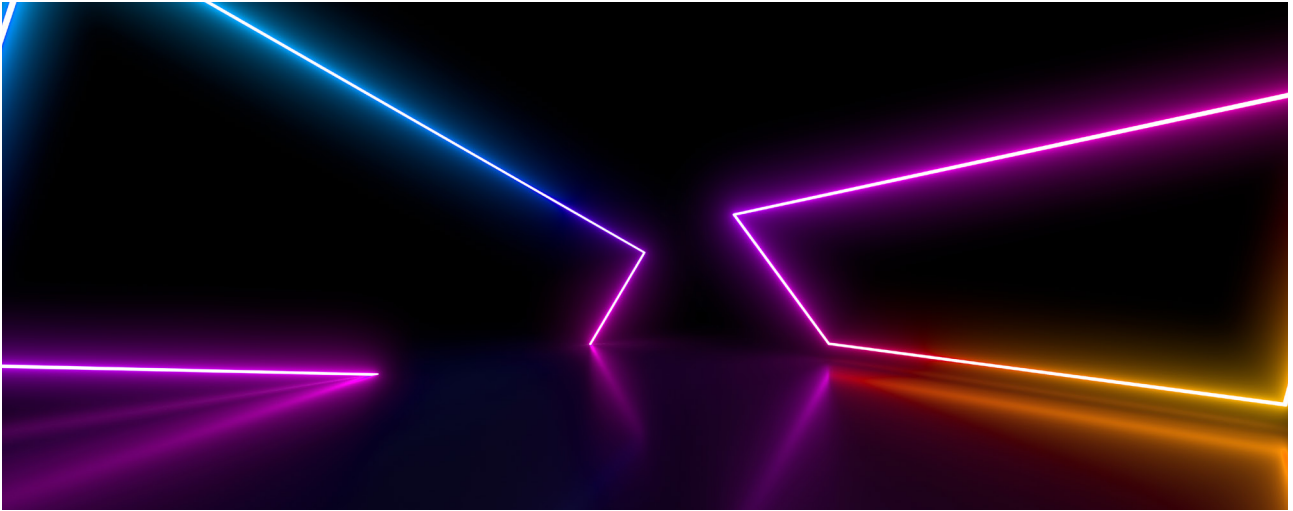
Hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások

A felügyeleti vizsgálatok során több hitelintézetet és pénzügyi vállalkozást szólított fel az MNB a hiányosságok pótlására és a folyamatok átalakítására.

A pénzmossás és terrorizmus finanszírozás megelőzése kapcsán kiszabott Felügyeleti bírságok számossága és mértéke is igen jelentősnek tekinthető az elmúlt év tekintetében.

Az MNB több hitelintézetnél azonosított szabálysértéseket a **hitelkockázatok területén**, és felszólította az intézményeket a belső szabályzatok módosítására, a CRR módosítások átvezetésére a nagykockázatvállalások számítása kapcsán, továbbá a folyamatba épített kontrollok, valamint kontrollpontok kialakítására. A hitelintézeteknek a megállapítások mentén módosítaniuk szükséges a belső eljárásaikon, a minősítési módszertanokon, illetve az MNB felhívta a figyelmüket az ügyfélcsoport-képzéssel kapcsolatos hiányosságok megszüntetésére.

A **felügyeleti adatszolgáltatás** tekintetében az MNB felszólította a hitelintézeteket, hogy mindenkor helyesen, a határozatban megjelölt kitöltési útmutató elemei szerint tegyenek eleget a felügyeleti adatszolgáltatásnak. Az adatszolgáltatási szabályzat a hatályos jogszabályokra hivatkozzon, és a vonatkozó adatszolgáltatási rendeletnek megfelelően teljesítsék a jelentésszolgálati kötelezettségeket.

Az MNB a **fizetési moratóriummal** kapcsolatban is feltárt hiányosságokat a hitelintézetek körében, melyek között a leggyakoribb a fizetési számlához kapcsolódó hitelszerződésből eredő törke-, kamat-, illetve díjfizetési kötelezettség teljesítése érdekében biztosított fizetési haladéokra, valamint a fogyasztói hitelkártya-szerződésekből eredő, a fizetési moratórium alatt felhalmozódó tartozás átszámításának határidejére vonatkozó jogszabályok moratórium alatti megsértésére vonatkozott.

Biztosítók

A Felügyelet számos biztosító esetében tárt fel hiányosságokat a szolgáltatásra jogosult tájékoztatási kötelezettség megsértése, valamint egyes termékek esetén a tájékoztató tartalmi megfelelése kapcsán, melyek között leggyakrabban a nem-életbiztosítási termékek esetén készítenő kárrendezési tájékoztató tartalmi követelményeit kifogásolta. Ezen felül az egyes termékekkel összefüggő szabályozások, továbbá **a nyilvántartási-, adatszolgáltató- és ellenőrző rendszerek nem megfelelése, valamint a kiszervezéssel kapcsolatos eljárások nem megfelelése során szabott ki több, jelentős összegű bírságot a hatóság.** Egy esetben jelentős mértékű bírság kiszabásáról határozott a hatóság az egyes termékek esetén feltárt nem világos díjkalkulációs elv miatt.

Az **MNB a hiányosságok legjelentősebb részét a piaci visszaélések, a bennfentes információ lehető leghamarabb történő közzététele kapcsán tárta fel**, melyek során a fogyasztóvédelmi bírságok kiszabása megtörtént. A szektor továbbá adatszolgáltatási kötelezettségek elmulasztása kapcsán is érintett volt 2022-ben.

Befektetési szolgáltatók

A **pénzmosás megelőzés területén** a következőkkel kapcsolatban tárt fel hiányosságokat a Felügyelet: elektronikus ügyfél-átvilágítási folyamatok rögzítése (rögzítés minősége, visszakereshetőség), ügyfél-átvilágításra vonatkozó követelmények teljesülésének ellenőrzése, elektronikus hírközlő eszköz útján végzett ügyfél-átvilágítások.

Pénztárak

A pénztárak esetében azonosításra kerültek vállalatirányítási problémák, a hitelkockázat nem megfelelő kezelése, a csoportos értékvesztés képzéssel, valamint a tőkemegfelelési szabállyal kapcsolatos hiányosságok, továbbá a nem megfelelő információbiztonság.

A Felügyelet bírságot szabott ki továbbá adatszolgáltatási hiányosságok, nem megfelelő kiszervezések, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, valamint a fizetési moratórium alatt meg nem fizetett tartozás meghatározására vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése kapcsán.

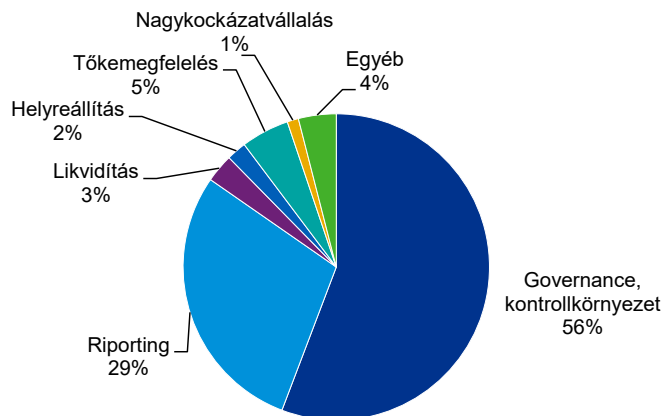
Alapkezelők

Az MNB számos esetben állapított meg hiányosságot az alapkezelői szektorban, melyek közül a leghangsúlyosabb témák a pici visszaélések, a portfólió-nyilvántartási rendszer, a nettó eszközérték számítás, a szavatolótőke-követelmény, a javadalmazási politika és gyakorlat, az ösztönzők, valamint az információbiztonsági kockázatok kezelése voltak.

Nemzetközi kitekintés

A felügyeleti tevékenység trendjeit elemezve érdemes kitekinteni az EU-s felügyeleti irányokra is. Az Európai Központi Bank (ECB) 6 EU-s tagállamot kivéve látja el a jelentős pénzügyi szereplők felügyeletét. Az Egységes Felügyeleti Mechanizmusban (Dánia, Svédország, Lengyelország, Csehország, Magyarország, Románia kivételével az összes EU-s tagállam a része) az ECB által közzétett adatok alapján a prudenciális bírságok témakör szerinti arány az alábbi volt:

Prudenciális bírságok megoszlása az EU kiválasztott országaiban 2021-ben:

Látható, hogy az ECB a prudenciális felügyeleti tevékenysége során inkább a belső kontrollkörnyezet, folyamatok megbízhatósága, szabályszerűsége van fókuszban, a kiszabott bírságok több mint a fele ezen terület kapcsán lett kiszabva. Ez különbség hazai felügyeleti gyakorlathoz képest.

A hírlevél készítésben részt vett: Barna Evelin, Kiss Viktor, Soltész József és Wieder Gergő.

Kapcsolat:

Rakó Ágnes
Partner

M: +36 70 370 1792
E: agnes.rako@kpmg.hu

Szalai Péter
Associate Partner

M: +36 70 370 1739
E: peter.szalai@kpmg.hu

Wieder Gergő
Igazgató

M: +36 70 333 1471
E: gergo.wieder@kpmg.hu

Soltész József
Szenior Menedzser

M: +36 70 370 1766
E: jozsef.soltesz@kpmg.hu

[KPMG.hu](https://www.kpmg.hu)

A jelen dokumentumban ismertetett szolgáltatások közül néhány vagy mindegyik lehet, hogy nem engedélyezett a KPMG könyvvizsgálattal érintett ügyfelei, valamint azok leányvállalatai vagy kapcsolt társaságai esetében.

A jelen dokumentumban lévő információk általános jellegűek, és nem vonatkoznak egyetlen konkrét személy vagy társaság körülményeire sem. Bár törekszünk arra, hogy pontos és időszerű információkat adjunk, nem lehet garancia arra, hogy ezek az információk pontosak abban az időpontban, amikor megkapják azokat vagy arra, hogy pontosak maradnak a jövőben. Az ilyen információk alapján senkinek sem szabad intézkedéseket hozni megfelelő szakmai tanácsadás nélkül az adott helyzet alapos felmérését követően.

© 2022 KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságokból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.

A KPMG név és logó a KPMG globális szervezet független tagtársaságai által licenc alapján használt védjegyek.